

ФОРМУВАННЯ ДОВІРИ ІНВЕСТОРІВ ДО ФІНАНСОВО-БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ

***МАЙОРОВА ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА, д. е. н., професор,
завідувач кафедри інвестиційної діяльності***

УРВАНЦЕВА СВІТЛАНА ВОЛОДИМИРІВНА, к. е. н.

***ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»***

На щорічному традиційному XV Міжнародному Економічному Форумі «Україна: інвестиції, бізнес, відповідальність», що проходив у Львові у жовтні 2015 року, экс-міністр економіки Польщі, а сьогодні президент Польсько-української господарчої палати – **Яцек Пехота** зазначив:

*«Для залучення інвесторів з ЄС дуже важливою є довіра до держави, регіону інвестування. Якщо довіру втратити, дуже важко її відновити. Немає кращих послів для економіки країни, як інвестори, вони найкраще рекламують інвестиційний клімат країни»**

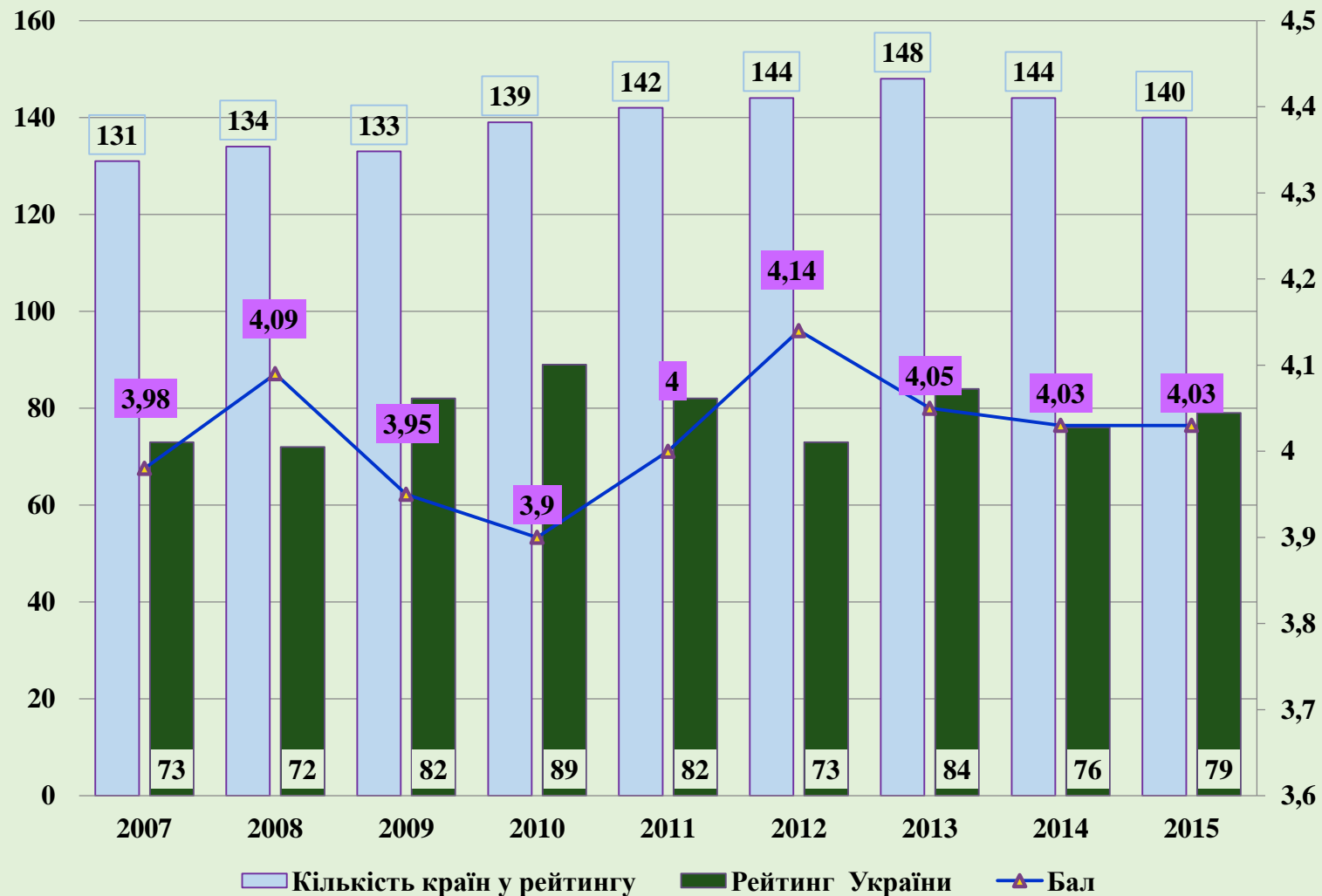
**<http://www.lvivforum2015.com.ua/istoriji-uspixu/>*

Динаміка основних макроекономічних показників економічного розвитку України

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Номинальний ВВП, млрд. грн.	1082,57	1302,08	1408,89	1454,93	1566,73	1979,5
Індекс фізичного обсягу ВВП, у порівняльних цінах, %	104,2	105,2	100,2	103,1	93,2	90,1
Кап. інвестиції, млн. грн.	157,62	211,55	244,21	231,32	204,06	251,15
Індекс зміни капітальних інвестицій, у порівняльних цінах, %	98,02	137,49	101,46	88,9	76	98,3
Кап. інвестиції, % до ВВП	17,46	19,96	18,72	17,04	14,07	12,69
Прямі іноземні інвестиції (ПІІ), млн. дол. США на кінець періоду	7000,2	7065,1	65787	67306,1	54041,9	51195,6
Індекс промислової продукції, %	111,2	108,0	99,5	95,7	80	87
Валове нагромадження основного капіталу, % до ВВП	19,24	19,03	18,83	18,17	14,1	13,28
Реальна заробітна плата, темп приросту, %	10.2	8.7	14.4	8.2	- 6.5	-13,2

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>у % до загального обсягу</i>						
Усього, у т. ч. за рахунок	100	100	100	100	100	100
коштів державного бюджету	5,8	7,1	5,8	2,4	0,7	2,4
коштів місцевих бюджетів	3,4	3,4	3,1	2,7	2,6	5
власних коштів підприємств та організацій	60,8	58,6	59,7	63,8	71,5	67,4
кредитів банків та інших позик	12,3	16,3	17,1	15,3	8,8	7,3
коштів іноземних інвесторів	2,1	2,8	1,7	1,8	2,7	3,1
коштів населення на житлове будівництво	11,0	7,5	8,7	10,6	10,5	12
інших джерел фінансування	4,5	4,3	3,8	3,4	3,2	2,8

Позиція України в Індексі глобальної конкурентоспроможності (GCI)*

*The Global Competitiveness Report 2015–2016: Full Data Edition is published by the World Economic Forum within the framework of the Global Competitiveness and Risks Team. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

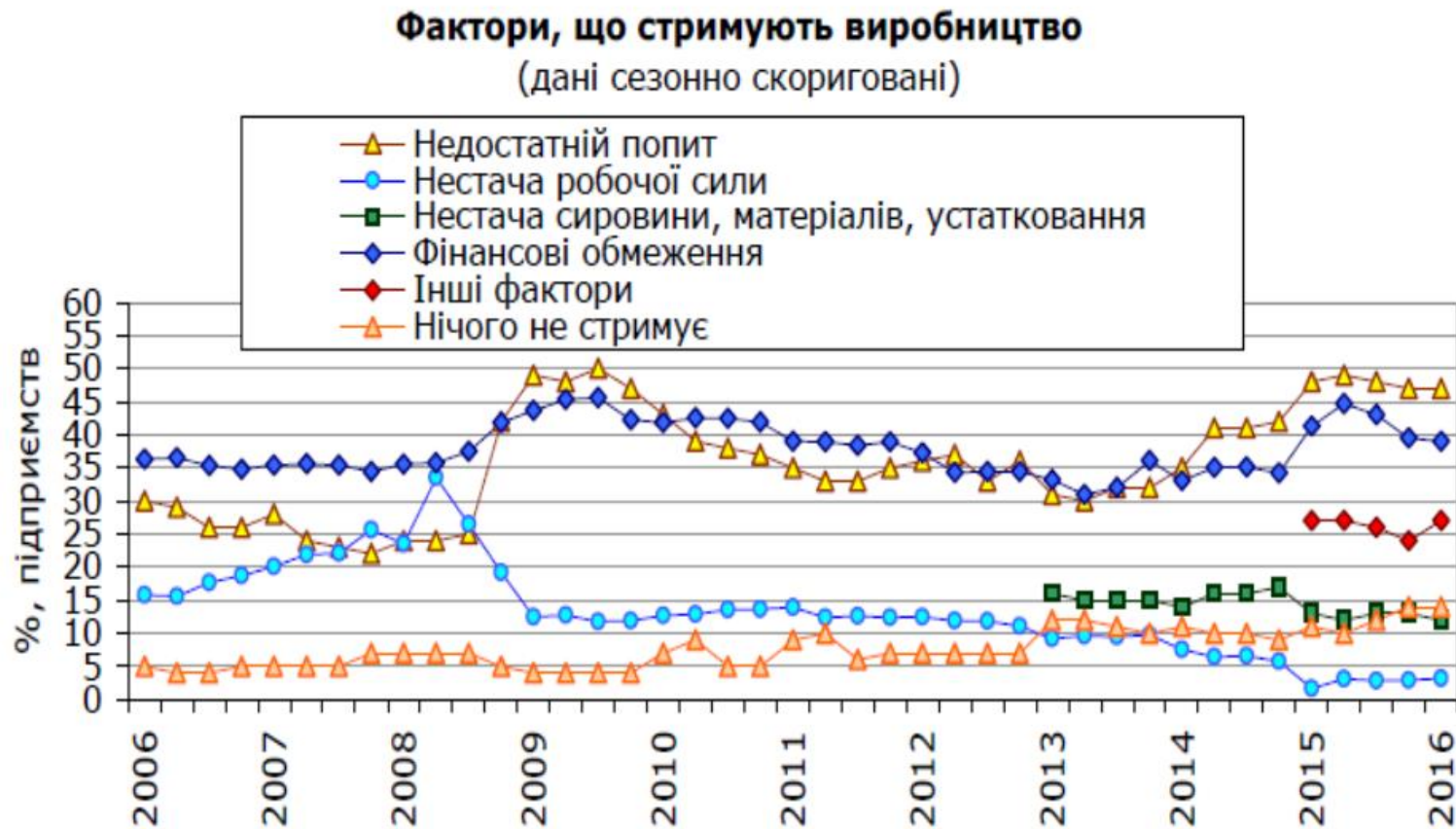
http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf

Найгірші показчики мали наступні компоненти GCI України у 2015 р. із 140 країн світу:

- ❖ простота доступу до кредитів – 87,
- ❖ доступність фінансових послуг – 101
- ❖ ефективність товарних ринків – 106
- ❖ податкове навантаження на бізнес – 118 місце
- ❖ можливості фінансування через механізм фондового ринку – 118
- ❖ розвиток фінансового ринку – 121,
- ❖ інституціоналізм – 130
- ❖ робота у сфері державного сектору – 130
- ❖ макроекономічне середовище – 134
- ❖ регулювання фондових бірж – 135
- ❖ **стійкість банків – 140 місце зі 140.**

Високі значення фінансових обмежень (35-45%) протягом 2005-2015 рр., як одного з базових стримуючих факторів розвитку виробництва

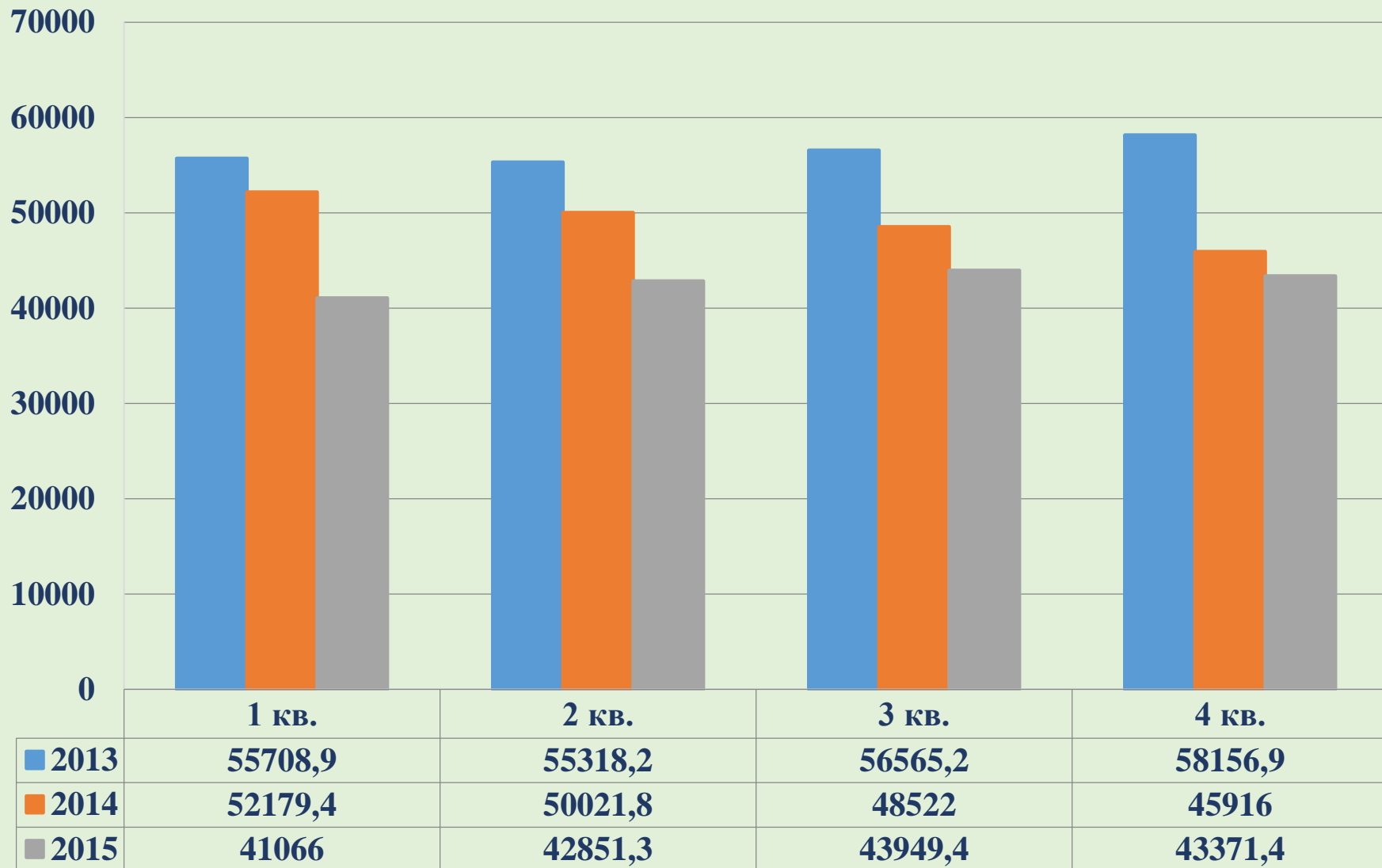

Очікування промислових підприємств щодо перспектив розвитку їх ділової активності. – 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Зміна обсягів депозитів, залучених депозитними корпораціями у резидентів у розрізі секторів економіки, залишки коштів на кінець періоду, млн. грн.

Період		Усього	у тому числі										
			інші фінансові корпорації		сектор загального державного управління			нефінансові корпорації			інші сектори економіки		
			усього	страхові корпорації та пенсійні фонди	усього	центральні органи державного управління	регіональні та місцеві органи державного управління	усього	державні нефінансові корпорації	інші нефінансові корпорації	усього	домашнє господарства	некомерційні організації, що обслуговують домашнє господарства
2014	вересень	2,6	14,4	-4,1	-34,8	-22,9	-85,6	18,3	139,9	1,9	-4,3	-4,6	20,5
	жовтень	-1,7	17,3	6,0	-51,4	-43,6	-86,0	11,8	41,8	7,5	-7,5	-7,7	17,4
	листопад	1,7	18,8	14,7	-39,2	-28,8	-83,9	15,8	56,2	10,2	-4,5	-4,7	21,9
	грудень	0,8	14,4	0,1	27,6	28,8	9,4	12,1	39,7	7,8	-5,2	-5,4	21,3
2015	квітень	3,8	6,7	5,7	19,7	15,0	138,4	17,8	72,3	7,4	-2,8	-3,0	17,8
	липень	5,4	12,8	21,1	111,7	89,3	554,1	24,9	80,9	14,4	-4,8	-5,0	16,9
	серпень	-0,3	9,6	16,9	131,5	89,2	1 040,7	14,9	62,1	6,3	-9,1	-9,4	16,2
	вересень	1,2	0,8	22,1	155,3	98,4	1 446,1	13,5	17,1	12,3	-6,5	-6,8	19,5
	жовтень	9,6	4,9	30,0	383,3	324,5	1 430,3	24,7	82,8	13,6	-0,2	-0,5	22,8
	листопад	7,1	4,2	24,8	349,3	298,8	1 303,8	22,9	90,8	9,5	-3,2	-3,4	19,2
	грудень	6,2	-3,1	20,8	59,5	50,9	207,5	21,4	82,1	9,0	-1,5	-1,7	18,2

**Прямі іноземні інвестиції в Україну без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя,
млн. грн. на кінець періоду**

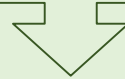

ЗА ДАНИМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ БІЗНЕС АСОЦІАЦІЇ

У 2015 року значною мірою потерпав фінансовий сектор.

Серед ймовірних причин загострення ситуації у цій сфері бізнес називає неймовірні темпи інфляції, крихкість банківської системи, волатильність валютного курсу, недоступність кредитних ресурсів, валютні обмеження та непослідовну політику НБУ

89% БІЗНЕСМЕНІВ НЕЗАДОВОЛЕНІ СТАНОМ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

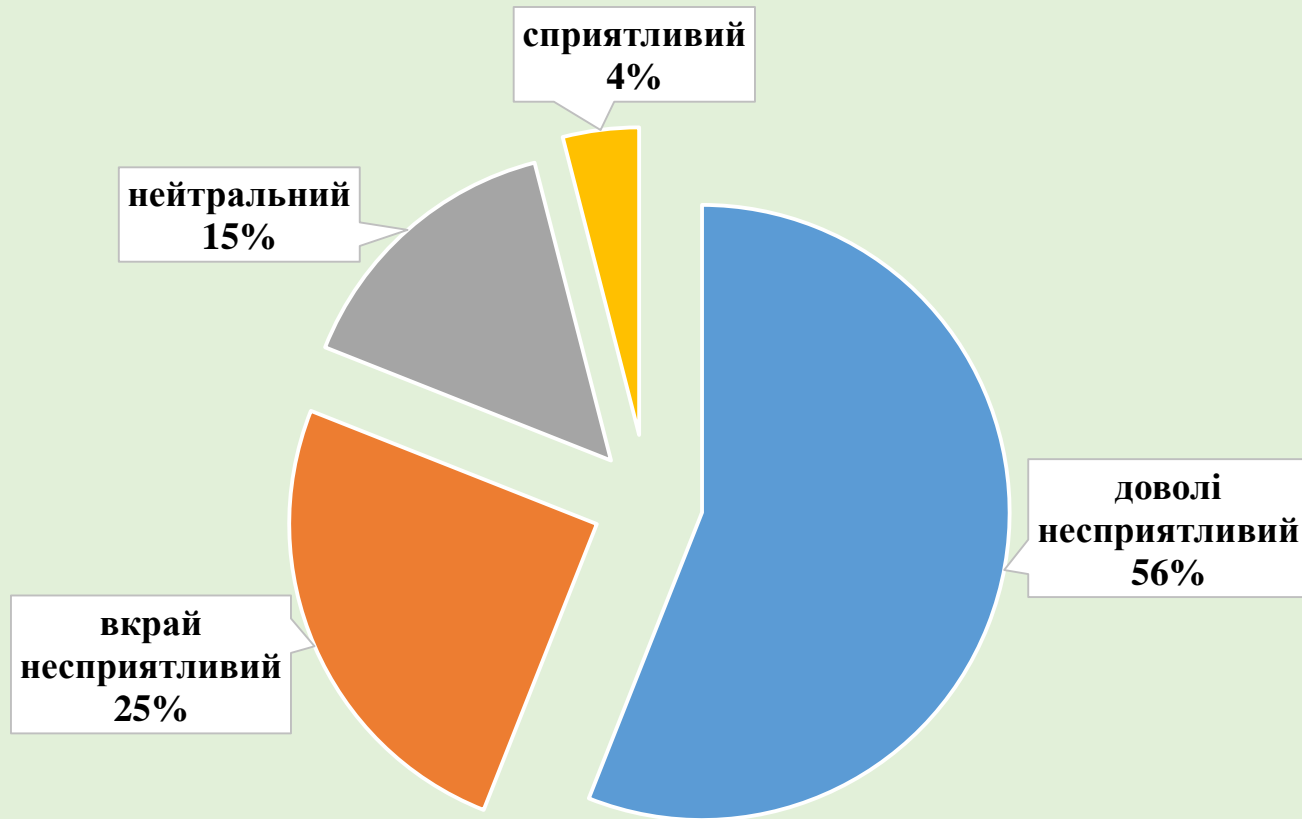
89% керівників не бачать жодних передумов для стабілізації фінансового ринку

80% незадоволені ефективністю боротьби з корупцією

77% не помітили реформ судової системи

55% незадоволені митними процедурами

55% не бачать прогресу з відшкодуванням ПДВ

**Оцінка інвестиційного клімату вітчизняними підприємствами
(за результатами опитування ЄБА)***

*http://www.eba.com.ua/static/indices/iai/EBA_Investment_Attractiveness_Index_4th_quarter_2015_UA.pdf

***Competiveness of Small and Medium Enterprises (COSME) –
європейська програма підтримки малого та середнього бізнесу.***

COSME – це набір тематичних проектів та програм на період з 2014 по 2020 роки із загальним бюджетом 2,3 млрд євро. Перелік програм, що визначаються Європейською комісією, щороку змінюється.

Які можливості це відкриває для українського МСП?

Доступна для України Програма на 2016 рік складається із 25 підпрограм, які класифіковано за трьома напрямками:

- полегшення виходу на зовнішні ринки;
- поліпшення умов для конкурентоспроможності;
- формування культури ведення бізнесу.

Серед цих програм: Європейська мережа підприємств EEN, Еразмуз для молодих підприємців, Інтернаціоналізація кластерів МСП, Розвиток туризму, Полегшення доступу до державних закупівель та ін.

Український малий та середній бізнес, громадські організації, установи, агентства регіонального розвитку, освітні заклади. Будь які українські бізнес-асоціації, профспілки, кластери, органи державної влади, отримують можливість і право брати участь в проектах COSME.

У березні 2016 року представники Європейської комісії почнуть обирати організації на території України, що будуть реалізовувати окремі підпрограми коштом бюджету COSME.

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

ПРИНЦИПИ

- ✓ погодженості суспільних, колективних і особистих інтересів у реалізації інвестиційної діяльності
- ✓ дотримання загальнонаціональних інтересів у державному стимулюванні інвестицій
- ✓ рівності у фінансово-кредитному стимулюванні інвестиційної діяльності за галузями економіки
- ✓ пріоритетності у фінансуванні та кредитуванні капітальних інвестицій
- ✓ єдності державної бюджетної, податкової, митної, грошово-кредитної політик та політики у сфері функціонування та розвитку фондового ринку
- ✓ прозорості у проведенні фінансово-кредитної політики у сфері інвестицій
- ✓ збалансованості та рівності у виділенні державних фінансових ресурсів на реалізацію інвестиційних проектів за регіонами
- ✓ результативності державної політики в інвестиційній сфері
- ✓ відповідальності держслужбовців за виконання програми

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ

- ✓ забезпечення сприятливих макрофінансових умов реалізації інвестиційної діяльності
- ✓ підвищення ефективності державного інвестування
- ✓ удосконалення фіскального стимулювання інвестиційної діяльності
- ✓ посилення контролю за монетарними чинниками впливу на стабільність грошової одиниці
- ✓ забезпечення розвитку фондового ринку України
- ✓ розширення обсягів і доступності кредитного забезпечення для реалізації інвестиційних проектів
- ✓ розвиток нових форм та методів фінансування інвестиційної діяльності
- ✓ удосконалення інструментів митно-тарифного регулювання інвестиційних операцій
- ✓ удосконалення фінансового законодавства у сфері інвестицій
- ✓ формування основ антикризової державної фінансово-кредитної політики у сфері інвестицій
- ✓ інтеграції вітчизняного фінансового сектору до світових ринків капіталу

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

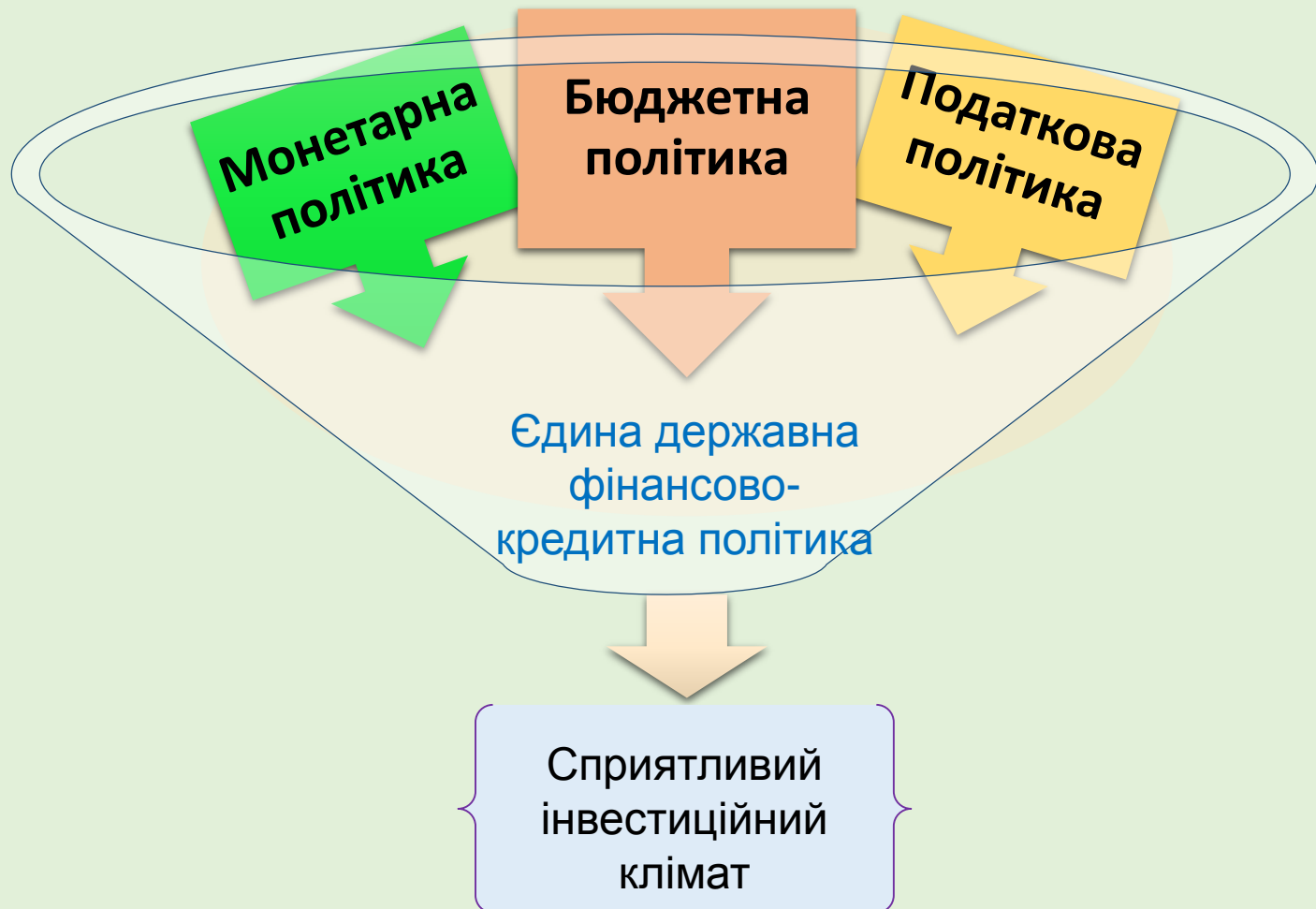
Зростання власного фінансового потенціалу для інвестиційної діяльності підприємств

Збільшення обсягів та результативності бюджетних інвестицій

Активізація діяльності індивідуальних та інституційних інвесторів

Зростання фінансово-кредитного потенціалу фінансових установ

□ У ПРОГРАМІ МАЄ БУТИ СФОРМОВАНА ЄДИНА ФІНАНСОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА В ІНВЕСТИЦІЙНІЙ СФЕРІ!!!

Програма має передбачати
**реформування системи фінансово-кредитного
забезпечення інвестиційної діяльності суб'єктів
господарювання за напрямками:**

- Підвищення дієвості державних важелів фінансово-кредитного стимулювання інвестиційної діяльності
- Реформування системи банківського кредитування інвестиційних проектів
- Реформування системи податкового стимулювання учасників інвестиційного процесу
- Розвиток інноваційних інструментів фінансового ринку у стимулюванні швидкої трансформації заощаджень в інвестиції
- Формування інституційного середовища

У процесі реформування мають бути сформовані наступні сприятливі умови для:

- Фінансування інвестиційних проектів підприємств АПК
- Фінансування експортноорієнтованих підприємств
- Фінансування інфраструктурних проектів, у тому числі на умовах державно-приватного партнерства
- Фінансування малого та середнього бізнесу
- Фінансування проектів з енергозберігаючих технологій
- Фінансування Стар-тапів
- Фінансування ІТ-проектів і т. д.

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ (ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ)

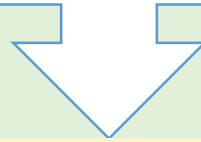
за напрямами:

- розвиток різних форм банківського кредитування інвестиційних проектів
- зниження ставки податку на ту частку прибутку банку, яка спрямовується на фінансування інвестиційних проектів
- запровадження державних гарантій щодо кредитування банками стратегічних інвестиційних та інноваційних проектів
- запровадження механізму державних дотацій (як для підприємств, так і для банків) для відшкодування відсоткових ставок за кредитами на інвестиційні цілі;
- чітке законодавче окреслення меж банківського інвестиційного кредитування
- запровадження ефективних механізмів стимулювання довгострокового кредитування банків через цільове рефінансування
- заохочення участі іноземних банків для посилення конкуренції на інвестиційному ринку, яка змушуватиме українські банки спрощувати умови отримання інвестиційних кредитів та зменшувати процентні ставки за ними
- запровадження заходів, які забезпечують розвиток участі банків у створенні фінансово-промислових груп
- врегулювання ризику і рівня прибутковості операцій з інвестування, у тому числі через запровадження механізму страхування інвестиційних ризиків банків

Мають бути сформовані
ПРАВИЛА ІНВЕСТИЦІЙНОГО КРЕДИТУВАННЯ,
які включатимуть:

- вимоги до об'єктів кредитування
- вимоги до формування ціни інвестиційного кредиту
- вимоги до строку кредиту, валюти та форм надання та погашення
- вимоги до інвестиційної кредитоспроможності позичальника
- вимоги до інвестиційного проекту
- вимоги до забезпечення інвестиційного кредиту
- рекомендації з управління ризиками інвестиційного кредитування

Очікуваний ефект для позичальників та кредиторів:

- 1) скорочення часу на оформлення отримання інвестиційного кредиту
- 2) мінімізація фінансових ризиків кредиторів інвестиційного кредиту
- 3) зменшення витрат на резервування
- 4) визначення справедливої вартості інвестиційного кредиту (в залежності від оцінки фінансового стану позичальника, оцінки інвестиційного проекту та застави)
- 5) прозорий та зрозумілий для підприємств механізм інвестиційного кредитування для позичальників

Очікуваний результат для суспільства:

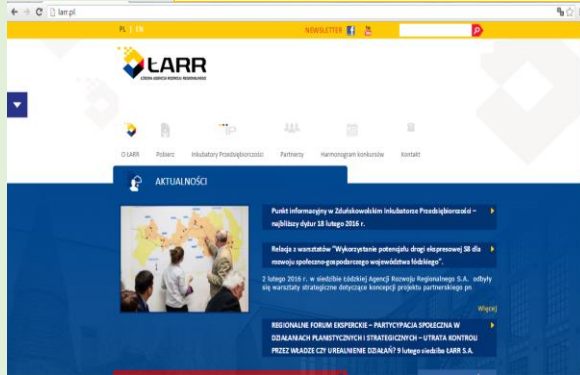

- ❑ створення інфраструктури ринку інвестиційного кредитування;
- ❑ збільшення фінансової складової інвестиційного капіталу;
- ❑ створення системи ефективних заходів впливу фінансово-кредитної політики на розвиток інвестиційного кредитування через дієві фінансові інструменти;
- ❑ створення правового механізму регулювання економіки, який забезпечить фінансово-кредитним установам належне місце в інвестиційному процесі для поєднання фінансово-банківського та промислового капіталів;
- ❑ врегулювання ризику та рівня прибутковості операцій, пов'язаних із інвестиціями, а також правових умов перетворення короткострокових фінансових ресурсів у довгостроковий інвестиційний капітал; сприяння залучення іноземного боргового капіталу у фінансуванні вітчизняної економіки.

Обов'язковим є створення в Україні інституту експортно-кредитних агентств (ЕКА), які мають суттєві переваги перед традиційними інструментами фінансування:

- можливість фінансування напряму в банку, розташованому за кордоном, під більш низькі процентні ставки для великих компаній
- вигідні умови оплати (в тому числі кредитні канікули до 2-х років) тривалий період кредитування (до 15 років)
- беззаставне кредитування
- формування міжнародної кредитної історії компанії
- спрощена процедура та короткі терміни ухвалення рішення

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
<http://larr.pl>

Агенція створена за кошти ЄС 29 листопада 1991 р. як неприбуткова інституція, що підтримує розвиток мікро-, малих і середніх підприємств за допомогою розробки і реалізації програм, що фінансуються з фондів ЄС.

З 2001р. *LARR* є регіональною фінансовою організацією, яка надає фінансово-консалтингові послуги з:

- обслуговування та реалізації фінансування інвестиційних проектів у нові технології
- надання спеціалізованих консультаційних послуг з підготовки ТЕО інвестиційних проектів;
- підвищення кваліфікації працівників з проектного менеджменту і розвитку експорту;
- надання інформаційних послуг малому та середньому бізнесу у сфері залучення фінансування на реалізацію проектів;
- надання кредитних гарантій на отримання зовнішнього фінансування та ін.

Компанія також бере участь у низці заходів, спрямованих на розширення можливостей для розвитку сектора МСП через «Лодзький регіональний науково-технологічний парк».

Дякуємо за увагу!

Контактна інформація кафедри:

**03680, м. Київ, вул. Дегтярівська 49-Г,
КНЕУ, III корпус, к. 065, 064**

http://fef.kneu.edu.ua/ua/depts7/k_bankivskyh_investicij/

Електронна адреса: mayorova@kneu.edu.ua